

Jak będzie wyglądać Muzeum KL Plaszow?

2023-02-08

Muzeum - Miejsce Pamięci KL Plaszow zakończyło opracowanie części projektów wykonawczych i budowlanych dotyczących Szarego Domu, terenu po byłym KL Plaszow oraz Memoriału. Do końca lutego można oglądać wizualizacje prezentowane na wystawie zorganizowanej w Muzeum Podgórza.

Na podstawie projektu budowlanego Grupy Projektowej GPP Sp. z o.o. zostały przygotowane projekty wykonawcze dla Memoriału (autor: BBC Best Building Consultants sp. z o.o.) oraz dla terenu po byłym KL Plaszow (autor: Grupa Projektowa GPP Sp. z o.o. Borysław Czarakczew i Sławomir Kogut). Wykonano także projekt budowlany dla Szarego Domu (autor: Biuro Projektów Piotr Wolarek).

Wizualizacje tych projektów zostały zaprezentowane na spotkaniu otwartym, które odbyło się 25 stycznia w Muzeum Podgórza. Plansze z wizualizacjami będzie można oglądać do końca lutego na dziedzińcu Muzeum Podgórza (w godzinach otwarcia instytucji). Wizualizacje można również znaleźć na stronie internetowej [Muzeum KL Plaszow](#).

Muzeum - Miejsce Pamięci KL Plaszow będzie obejmować następujące elementy: teren poobozowy, Szary Dom, Memoriał. Przygotowane zostaną trasy zwiedzania terenu byłego obozu oraz dwie wystawy stałe: w nowym budynku (Memoriale) oraz w historycznym Szarym Domu.

Wpisany do rejestru zabytków teren po byłym niemieckim nazistowskim obozie Plaszow zajmuje 37 ha powierzchni. Znajdują się na nim dwa cmentarze żydowskie oraz miejsca masowych straceń. Cały ten obszar został uznany za cmentarz wojenny. Rozległy teren poobozowy jest obecnie częściowo zalesiony i porośnięty krzewami, a częściowo utrzymywany w formie łąk. Obszar ten jest otwarty dla wszystkich jako miejsce spokojnych spacerów, refleksji, odkrywania przeszłości.

Szary Dom

Szary Dom przed wojną pełnił funkcję budynku administracyjnego cmentarza Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie. W czasie funkcjonowania KL Plaszow mieściły się w nim biura zarządu obozu, a w piwnicach areszt. Po wojnie w budynku urządzono mieszkania. Dzięki porozumieniu władz miasta z Gminą Wyznaniową Żydowską w Krakowie Szary Dom został włączony w obręb Muzeum KL Plaszow.

Po niezbędnym remoncie i dostosowaniu go do potrzeb muzealnych, na parterze i w piwnicach powstanie wystawa stała, a na piętrze znajdą się pomieszczenia edukacyjne, ogólnodostępna mediateka i miejsce kontemplacji. Scenariusz wystawy w Szarym Domu zakłada, że będzie to miejsce, w którym głos oddany zostanie przede wszystkim świadkom. Przez ich wypowiedzi na temat obozowych doświadczeń odwiedzający zapoznają się z emocjonalną, osobistą stroną historii obozu płaszowskiego.

Memoriał

W nowo powstałym budynku Memoriału, położonym tuż za obszarem byłego obozu, znajdować się

będzie wystawa historyczna. Memoriał został zaprojektowany jako główny budynek muzealny. Architekci wykorzystali naturalne ukształtowanie terenu i zaprojektowali obiekt wtopiony w skarpe, ukryty pod ziemią, z widoczną jedynie elewacją frontową.

Budynek z terenem połączy tunel przechodzący pod ulicą Swoszowicką. Intencją projektantów było skupienie głównego ruchu odwiedzających miejsce pamięci od strony ulicy Kamieńskiego i odciążenie gęsto zabudowanych ulic Jerozolimskiej i Heltmana.

Wystawa stała

W grudniu 2022 r. rozstrzygnięto konkurs na aranżację wystawy stałej Muzeum KL Plaszow. Komisja konkursowa uznała, że najlepszy projekt przedstawiła pracownia Koza Nostra z Krakowa, która otrzymała pierwszą nagrodę w wysokości 20 tysięcy złotych. W ocenie Komisji konkursowej autorzy zwycięskiej pracy zaproponowali aranżację atrakcyjną pod względem przestrzennym, która właściwie wykorzystuje specyfikę zarówno nowego budynku Muzeum, czyli Memoriału, jak i historycznego Szarego Domu.

Użyte środki wyrazu są trafne oraz adekwatne do tematyki ekspozycji. Wykorzystanie kamienia wapiennego do aranżacji obu części wystawy tworzy narrację silnie związaną z historią KL Plaszow; stanowi także łącznik z fasadą budynku Memoriału, skomponowanej z wapienia. Dzięki zastosowanym zabiegom aranżacyjnym umiejętnie i oszczędnie połączono wszystkie trzy składowe upamiętnienia – dwie części wystawy stałej wraz z terenem poobozowym.

Prace na obszarze Miejsca Pamięci

W 2022 r. zabezpieczono studzienki na obszarze poobozowym, wyremontowano dach oraz rynnę Szarego Domu, co pozwoliło zabezpieczyć budynek przed niszczącym działaniem wody. Od sierpnia do grudnia 2022 r. trwały prace budowlane przy fundamentach w Szarym Domu. Były związane z wykonaniem hydroizolacji pionowej oraz poziomej. W ich wyniku wydatnie zmniejszono poziom wilgoci w piwnicach budynku. Wszystkie prace prowadzone były pod nadzorem budowlanym, konserwatorskim oraz archeologicznym.

Obecnie Muzeum KL Plaszow posiada pozwolenia na budowę dla Szarego Domu, Memoriału oraz terenu poobozowego. Na przełomie 2022 i 2023 r. ogłoszono przetarg na budowę Memoriału. W 2023 r. planowane jest ogłoszenie przetargów na zagospodarowanie terenu wokół Memoriału, na roboty budowlane związane z adaptacją Szarego Domu na cele muzealne oraz na zagospodarowanie terenu po byłym obozie. W 2023 r. planowane jest także rozpoczęcie budowy Memoriału oraz zagospodarowanie terenu wokół Memoriału.

Projekty pokazujące przyszły kształt „Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie. Niemiecki nazistowski obóz pracy i obóz koncentracyjny (1942–1945) (w organizacji)” powstały w ramach zadania inwestycyjnego „Muzeum - Miejsce Pamięci KL Plaszow”, które jest finansowane ze środków

**Magiczny
Kraków**

miasta oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Przypomnijmy, że utworzenie Muzeum KL Plaszow to przedsięwzięcie, w które zaangażowane jest miasto Kraków i rząd RP. Muzeum ma stać na straży pamięci tysięcy ofiar byłego niemieckiego nazistowskiego obozu KL Plaszow. Utworzenie instytucji, uporządkowanie terenu i budowa Memoriału jest podyktowane potrzebą godnego upamiętnienia tragicznej historii tego miejsca i ugruntowania wiedzy o istnieniu niemieckiego obozu koncentracyjnego i pracy w Krakowie.

Powołanie instytucji „Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie. Niemiecki nazistowski obóz pracy i obóz koncentracyjny (1942–1945) (w organizacji)” jest odpowiedzią na wieloletnie apele o upamiętnienie ofiar KL Plaszow. Nowe muzeum rozpoczęło działalność 1 stycznia 2021 r. Jest współprowadzone przez Gminę Miejską Kraków i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.